

ماده ۴۸۹

"رای داوری در موارد زیر باطل است و قابلیت اجرایی ندارد :

- ۱- رای صادره مخالف با قوانین موجد حق باشد.
- ۲- داور نسبت به مطلبی که موضوع داوری نبوده رای صادر کرده است.
- ۳- داور خارج از حدود اختیار خود رای صادر نموده باشد. در این صورت فقط آن قسمت از رای که خارج از اختیارات داور است ابطال می گردد.
- ۴- رای داور پس از انقضای مدت داوری صادر و تسلیم شده باشد.
- ۵- رای داور با آنچه در دفتر املاک یا بین اصحاب دعوا در دفتر اسناد رسمی ثبت شده و دارای اعتبار قانونی است مخالف باشد.
- ۶- رای به وسیله داورانی صادر شده که مجاز به صدور رای نبوده اند.
- ۷- قرارداد رجوع به داوری بی اعتبار بوده باشد."

۱۳۹۸/۰۶/۲۶

۹۸/۹۸/۵۷۲

شماره پرونده: ۵۷۲-۱۳۹-۹۸ ح

نظریه مشورتی اداره کل حقوقی قوه قضائیه

در فرض سوال در مورد ابلاغ رأی داور دادگاه وارد محتوای رأی نمی‌شود و باید رأی صادره توسط داور را به طرفین ابلاغ کند؛ اما در خصوص درخواست اجرای رأی داور با توجه به صدر ماده ۴۸۹ قانون آیین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب در امور مدنی ۱۳۷۹ چنانچه رأی داور مشتمل بر یکی از موارد مذکور در این ماده باشد، باطل است و قابلیت اجرایی ندارد. بنابراین هرگاه از سوی یکی از طرفین درخواست اجرای رأی داور شود، دادگاه مکلف است رأی داور را از حیث جهات مذکور در این ماده بررسی و تصمیم مقتضی مبنی بر قابل اجرا نبودن رأی اتخاذ نماید. /ت

دکتر محمد علی شاه حیدری پور_مدیر کل حقوقی قوه قضائیه

مرکز داوری اتاق بازرگانی ایران

۱۳۹۸/۰۳/۱۱

۷/۹۸/۱۶۵

شماره پرونده: ۱۶۵-۱۲۷-۹۸ح

نظریه مشورتی اداره کل حقوقی قوه قضائیه

اولاً با توجه به اینکه قواعد مربوط به اعتبار ادله از قواعد ماهوی است، به همین علت در قوانین ماهوی (قانون مدنی و قانون مجازات اسلامی) ذکر شده است؛ بنابراین در صورتی که رأی داور بر اساس علم وی صادر شده ولی مغایر قرائن و امارات موجود در پرونده باشد، به علت اینکه رأی مزبور مخالف قوانین موجود حق صادر شده است، به استناد بند ۱ ماده ۴۸۹ قانون آیین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب در امور مدنی ۱۳۷۹ قابل ابطال است. ثانیاً تشخیص ارجاع امر به هیأت کارشناسی یا کارشناس واحد حسب مورد بر عهده مقام رسیدگی کننده، اعم از قاضی یا داور است.

دکتر محمد علی شاه حیدری پور

مدیر کل حقوقی قوه قضائیه

مرکز داوری اتاق بازرگانی ایران

پاسخ دوم سوال مربوط به ماده ۴۸۹ می باشد

۱۳۹۷/۱۰/۲۳

۲۸۶۵/۹۷/۲۸۶۵

شماره پرونده: ۲۳۹۳-۱۳۹-۹۶ح

نظریه مشورتی اداره کل حقوقی قوه قضائیه

۲- اولاً برابر ماده ۲۱۱ قانون مجازات اسلامی ۱۳۹۲ «علم قاضی عبارت از یقین حاصل از مستندات بین در امری است که نزد وی مطرح می‌شود. در مواردی که مستند حکم، علم قاضی است، وی موظف است قرائن و امارات بین مستند علم خود را به طور صریح در حکم قید کند.»
ثانیاً داور نیز به مانند قاضی بر اساس علمی که مستند به قرائن و امارات بین باشد، می‌تواند رأی صادر کند.

ثالثاً با توجه به اینکه قواعد مربوط به اعتبار ادله از قواعد ماهوی است، به همین علت در قوانین ماهوی (قانون مدنی و قانون مجازات اسلامی) ذکر شده است، بنابراین در صورتی که رأی داور بر اساس علم وی صادر شده ولی مغایر قرائن و امارات موجود در پرونده باشد، به علت اینکه رأی مزبور مخالف قوانین موجد حق صادر شده است، به استناد بند ۱ ماده ۴۸۹ قانون آیین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب در امور مدنی ۱۳۷۹ قابل ابطال است.

دکتر محمد علی شاه حیدری پور

مدیر کل حقوقی قوه قضائیه

مرکز داوری اتاق بازرگانی ایران

پاسخ دوم این سوال مربوط به ماده ۴۸۹ می باشد.

۹۷/۱۱/۶

۷/۹۷/۲۵۸۸

شماره پرونده: ۲۵۸۸-۱۳۹-۹۷ ح

نظریه مشورتی اداره کل حقوقی قوه قضائیه

بازگشت به استعلام شماره ۱۹۴۴۹۱۷/۲۵۰۰۱۳۹۷ مورخ ۱۰/۰۹/۱۳۹۷ به شماره ثبت وارده ۲۵۸۸ مورخ ۱۸/۰۹/۱۳۹۷ نظریه مشورتی این اداره کل به شرح زیر اعلام می گردد:

۲- با عنایت به مواد ۴۸۹ و ۴۸۰ قانون آیین دادرسی دادگاههای عمومی و انقلاب در امور مدنی مصوب ۱۳۷۹، درخواست ابطال رأی داور از مصادیق دعاوی غیرمالی است هر چند موضوع رأی داور مالی باشد
۳- با توجه به صدر ماده ۴۸۹ همان قانون، رأی داور در صورتی که مشتمل بر یکی از موارد مذکور در این ماده باشد، باطل است و قابلیت اجرایی ندارد، بنابراین همان گونه که هرگاه از سوی یکی از طرفین، درخواست اجرای رأی داور شود، دادگاه مکلف است رأی داور را از جهات مذکور در ماده یاد شده، بررسی کند. هر گاه یکی از طرفین دعاوی ابطال رأی داور را مطرح کند نیز بررسی رأی داور از همه جهات مذکور، تکلیف دادگاه می باشد /ح

دکتر محمد علی شاه حیدری پور

مدیر کل حقوقی قوه قضائیه

۱۳۹۸/۰۳/۰۷

۷/۹۷/۱۸۷۵

شماره پرونده: ۹۷-۲۱۸-۱۸۷۵

نظریه مشورتی اداره کل حقوقی قوه قضائیه

۱- با عنایت به ماده ۴۸۹ قانون آئین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب در امور مدنی ۱۳۷۹ مقام قضائی قبل از دستور اجرای رأی داور مکلف است رأی صادره را از جهت موارد مذکور در این ماده بررسی کند و اگر یکی از این موارد را احراز نماید به لحاظ بطلان رأی داور از اجرای آن خودداری کند. بنابراین، اجرای رأی داور مستلزم شناسائی آن و یا اعلام بطلان آن است و با توجه به اینکه صلاحیت شوراهای حل اختلاف استثنایی است باید به قدر متیقن اکتفاء شود بنابراین اجرای رأی داور از صلاحیت این شوراهای خارج است.

۲- با توجه به تصریح مقنن در ماده ۱۶۶ قانون کار، آرای قطعی صادره از طرف مراجع اختلاف کار به وسیله اجرای احکام دادگستری به مورد اجرا گذارده خواهد شد و با توجه به اینکه برابر ماده ۲۹ قانون شوراهای حل اختلاف ۱۳۹۴، شوراهای یاد شده دارای واحد اجرای احکام مستقل از دادگستری است و با توجه به اینکه صلاحیت این شوراهای استثنایی است و باید به قدر متیقن اکتفا شود بنابراین اجرای آرای مراجع حل اختلاف کار از صلاحیت این شوراهای خارج است.

دکتر محمد علی شاه حیدری پور

مدیر کل حقوقی قوه قضائیه